

Hendrikson & Ko

Liikumisvajaduse määratlemine ruumilises planeerimises

Heikki Kalle

Tartu 14.03.2012

Teemad

- Liikumisvajadus, millest sõltub
 - Liikumise ja ruumi kvaliteedi seosed
 - Omavalitsuse huvid
 - Peamised probleemid
 - Kus on võimalused ja lahendused
- Liikumisvõrgustikud
 - Funktsioonid, nende määratlemine, otstarbekas ja säästlik maakasutus
 - Liikumisvõrgustikud, kuidas neid säästlikult kavandada, sisend liiklus ja transpordiplaneerimisse
 - Monitooring

Näited ja harjutusülesanne

Liikumisvajadus

Miks seda vaja on?

Et teada, kes/mis, milleks ja kuidas liigub, sest muidu on raske olukorda muuta/ mõjusid leevendada

Transpordiplaneerijad ja liiklusplaneerijad kasutavad mudeleid

Enamasti on kasutusel liiklusmudel, kus asumite vahel toimiv liiklus, transiit ja mahud on transpordiliikide lõikes, kuid sügavamateks muutusteks on vaja paremat andmestikku.

Vaja on teada kes ja miks liiguvad ja kuidas see kõik ajas muutub

Liikumisvajadus 2

- Omavalitsus/Linn on organism-pea, jalad, jne.
- Erinevad ruumi kvaliteedid (funktsioonid) genereerivad liikumist – elamine, töötamine, tootmine, õppimine, puhkamine jne.
- Liikumise kvaliteet omakorda mõjutab ruumi kvaliteete (ühendusteel, parklad kaubandus-tänavad, kultuuri-tänavad)

Liikumine ja ruumi kvaliteet 1

- Ühetüübilistel tegevustel (funktsioonidel) on omadus kuhjuda, mis tekitab liikumisvajadust (elamualad, tööstusalad)
- Liikumisvajadus on kõige väiksem, kui kõik oleks üksteise otsas
- Ajalooline struktuur-kaubandus-halduskeskus ja monofunktsionaalsed äärealad
- Ideaalne linn- enamus igapäevaseid funktsioone hõlmataavad aeglases ruumis või siis kergliigeldes, vahest harva võib bussiga sõita, materjal liigub inimestest eemal

Linna huvid

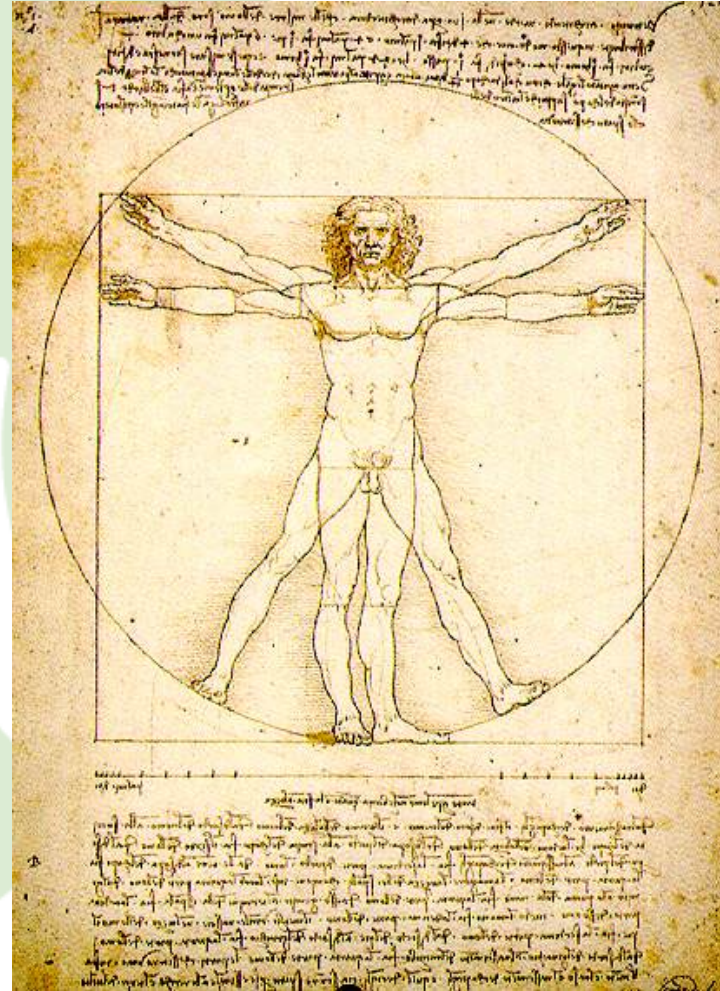
- Linna seisukohalt peaks kesklinn asuma ajaloolises keskuses ja enamus raha jõudma kesklinna, sest seda on kõige kallim ülal pidada
- Selline kvaliteetse tervikruumi ja liikumise seos on linna funktsioneerimise garantii ja kavandamise eesmärk
- Kiiret liikumist (transporti ja selle ruumi) peaks olema vähe- ideaalne linn-funktsioonid hõlmatavad jalgsi
- Samas vajab linn materjali ja ka autoliiklusvoog toob linna elu

Probleemid 1

LAIEM MASTAAP

- Probleem on struktuuris- liiga suur ja/või funktsioonid vales järjekorras
- Suurus on paras aga liikumismuster on ebasobiv
- Funktsioneerib ainult osajaliselt nagu kõigusoojane (oluline sessoonse kõikumisega linnade puhul, aga ka mujal)
- Plaanidega ja trendidega (energia hind, maakasutus) ei arvestata

Probleemid 2

PROBLEEMID PEAGA

- vereringe läheb (ajaloolisest) peast mööda
- pea liigub
- päid on mitu

Põhjuseid on sageli enam kui üks, kuid peaga seotud probleemid on kõige pikemaajalisema mõjuga ja lähevad kalliks maksma,

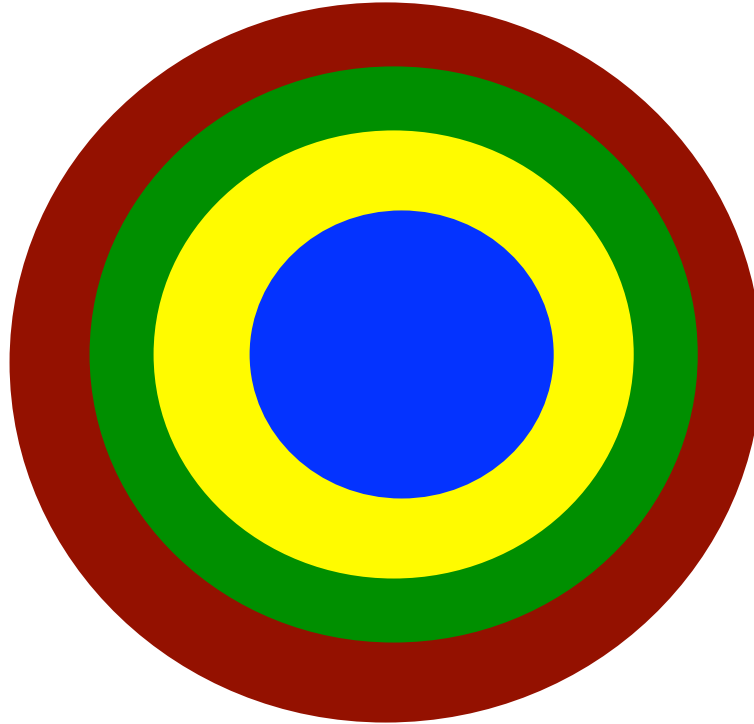

Valik lahendusi 1. Sisulised

- Funktsioonid peavad asetsema selliselt, et suures mastaabis on vaja vähe liikuda, kuid väiksemas mastaabis oleks väljas liikumine kasulik/tervislik nii endale kui teistele, mõnus ja turvaline
- Kaup ja materjal tahab ka liikuda, kuid inimesest eraldi
- Linn tihedamaks (nii ruumilises kui funktsionaalses plaanis – mitmekihilised alad, kus olulised funktsioonid koos, avalikud teenused keskustesse (hetkel kaubanduskeskustes või perifeerias).
- (Päris)keskused mõnusamaks
- Pendelrände põhjuste analüüs

Idealis?

Tegelikkus

Valik lahendusi 2. Protseduurid

- Liikumisvajaduse juhtimine peab olema oluline osa strateegilisest juhtimisest (arengukavad, regionaalplaneeringud ja- koostöö– NB Pendelränded ja valgumine-, üldplaneeringud)
- Transpordi ja liiklusplaneerimine (ja säästvuse põhimõtetel optimeerimine) peab lähtuma liiklusvajaduste prognoosidest ja ruumilises ulatuses lähtuma võrgustiku ulatusest või modaalsetest omadustest.
- Liikumisvajaduste monitooring (peaks olema osa strateegiliste juhtimisdokumentide ülevaatuses)

Liikumisvõrgustikud

- Olemasolevate liikumisvõrgustike analüüs arvestades,
 - Funktsioone
 - Liigutatavat (eri kaubad, inimesed)
 - **Liikumisviise**
 - Sotsiaalseid gruppe (toimetulek, vanus, turist jne)
 - Kellaaega, nädalapäevi, aastaaegu
 - Ilma

Liikumisvõrgustikud 2

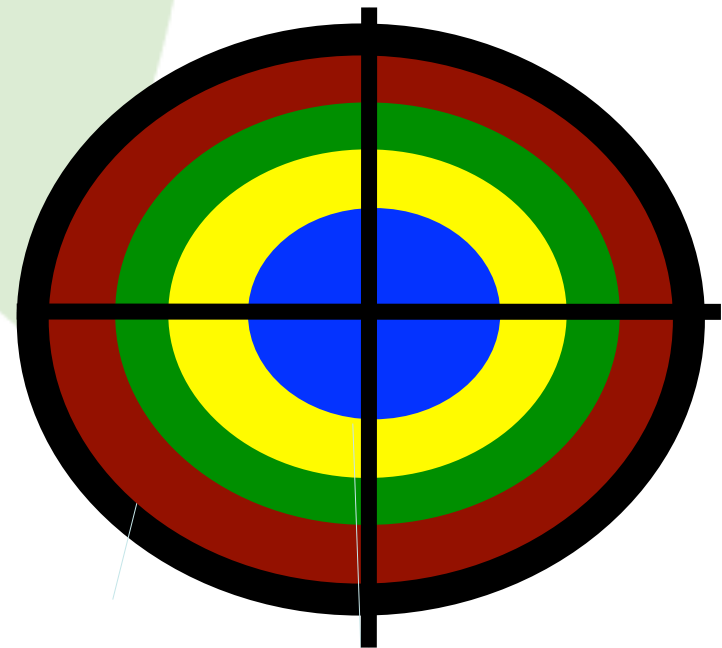
- Analüüs peaks sisaldama,
 - Mahtusid
 - Suundasid
 - Ruumilisi probleeme
 - Nii olevikku kui tulevikku (nt planeeringute realiseerumisel)

Tulemuseks stsenaariumid,
mis on aluseks kaasavale
planeerimisprotsessile

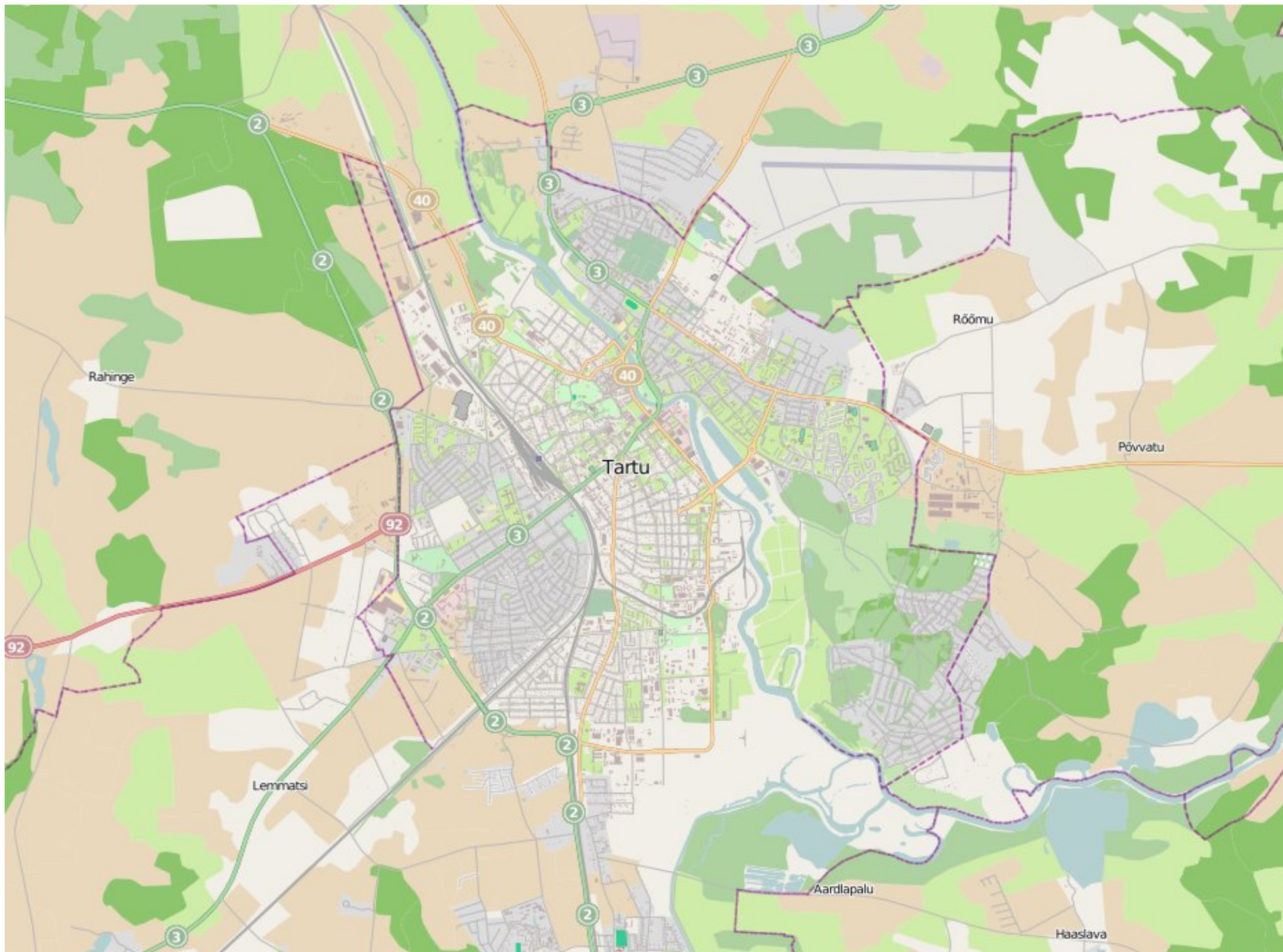
Liikumisvõrgustikud 3

- Süntees
 - sisend regionaalplaneerimisse (nt. valglinnastumise ja modaalsuse temaatika)
 - Sisend üldplaneerimisse (funktsioonid ja teenused, optimaalne teedevõrk)
 - Parem sisendid teede, transpordi ja liiklusplaneerimisse

Ülesanne

- Kuidas on Tartus?
 - Kas funktsioonid paiknevad optimaalselt? Kus on probleemid?
 - Kas säästvalt liikuda saab (jala, jalgrattaga, ühistranspordiga)?
 - Kui on probleemid, siis kuidas saaks neid lahendada?

Hendrikson & Ko

Kohtumiseni 25. aprillil
Täna tähelepanu eest!